

ชื่อเรื่อง : การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชุมชนกับศิลปกรรมในจังหวัดจันทบุรี
ผู้วิจัย : นายกฤตศักดิ์ดา เรือนนาค
หน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ปีงบประมาณ : 2556

บทคัดย่อ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนกับศิลปกรรมในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งได้แก่ ชุมชนพลี๊ว ชุมชนวัดทองทั่ว และชุมชนบางกะจะ ได้ผลการศึกษาว่า ในอดีตชุมชนมีอิทธิพลต่อรูปแบบของศิลปกรรมของจังหวัดจันทบุรี จึงทำให้ศิลปกรรมสามารถสะท้อนภาพของชุมชนได้ เป็นต้นว่า บ่งบอกถึงช่วงเวลาที่มีการตั้งถิ่นฐาน คติความเชื่อ ตลอดจนเชื้อสายและภูมิปัญญาเดิมของชุมชนนั้น ส่วนในปัจจุบัน สภาพสังคมและการคมนาคมทำให้การเคลื่อนย้ายผู้คนและศิลปกรรมระหว่างท้องถิ่นเป็นไปอย่างคล่องตัว จึงทำให้ชุมชนจากภายนอกเข้ามามีบทบาทในการสร้างศิลปกรรมภายในจังหวัดจันทบุรีมากขึ้น และรูปแบบศิลปกรรมมีความแตกต่างกัน

นอกเหนือจากชุมชนใกล้ศิลปกรรมแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลกำหนดรูปแบบงานศิลปกรรมที่สำคัญ เช่น พระมหากษัตริย์ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ช่าง เส้นทางคมนาคม เป็นต้น

การศึกษาศิลปกรรมในจังหวัดจันทบุรีร่วมกับการค้นหาความเป็นมาของชุมชน ทำให้ทราบได้ว่า พื้นที่จังหวัดจันทบุรีมีชุมชนตั้งอยู่แล้วตั้งแต่สมัยขอม โดยเป็นชุมชนชาวขอม ชุมชนชาวไทย จากนั้นมีการเพิ่มจำนวนชุมชน โดยมีชาวจีน ชาวเวียดนามเข้ามาอยู่ในสมัยรัชกาลที่ 3 จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 5 พื้นที่จังหวัดจันทบุรีจึงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก อันเนื่องมาจากการเสด็จประพาสต้น การย้ายพื้นที่ การถูกฝรั่งเศสยึดเป็นเมืองประกัน เหตุพิพาท ร.ศ. 213 การทำการค้าอัญมณี ทำให้จังหวัดจันทบุรีมีการขยายตัวและมีคนเข้ามาอยู่อาศัยรวมทั้งประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น โดยมีเจ้านายชั้นสูง ขุนนาง ข้าราชการ นักธุรกิจ คหบดี รวมทั้งลูกจ้างแรงงาน และได้กลายเป็นชุมชนการค้าและอยู่อาศัยที่หนาแน่นมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Research Title : A Historical Study of The Relationship Between Communities and
The Artistic Motif in Chanthaburi Province

Researcher : Mr.Kritsakda Rueannak

Organization : Faculty of Humanities and Social Science,
Rambhai Barni Rajabhat University

Year : 2556

Abstract

The research's purpose is to study the relationship between communities and the artistic motif in Chanthaburi Province. In the study, Phliu Wat thongthua and Bang kacha communities. The results are that in the past communities have close relationship with the art motifs of the Chanthaburi Province. This makes art works can mirror some features of communities. However, at present days, due to the change of society and convenient transportations, communities in other areas have many more influences to the art and different forms of art.

Apart from communities near by the art, there are some factors determining art styles. Those are King, patrons, monk, artisans and transportations.

The study of art motifs in Chanthaburi Province as well as the origins of communities makes us realize that the area of the Chanthaburi Province was populated by Thai people later on the Chinese settled down in this zone in the reign of King Rama III. In the time of King Rama V, There was a great change occurring in Chanthaburi. Owing to the Unofficially, Space to move, French captured the city are insurance event coordination Assoc. Prof. 213 and make with gems. Those factors urged people of all classes move to Chanthaburi. Chanthaburi has become a trade center and densely populated.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี